

IOAN SLAVICI

BIBLIOGRAFIE

- 1848** – la 18 ianuarie s-a nascut la Siria, Ioan Slavici, fiul lui Savu Slavici si al Elenei Borlea. Savu Slavici, agricultor la origine, va deveni co-jocar.
- 1854** – incepe invatatura la scoala din Siria, avand ca dascal pe Dimitrie Vostinar.
- 1860** – se inscrie la liceu din Arad.
- 1865** – se transfera la liceul german din Timisoara. Spre a se intretine, da ore de meditatie.
- 1867** – revine la Arad, unde frecventeaza ultima clasa de liceu, ca elev particular.
- 1868** – trece examenul de bacalaureat, la Satu Mare. Toamna pleaca la Pesta sa studieze Dreptul.
- 1869** – este secretar al notarului din Cumlaus. Toamna se duce la Viena spre a-si face stagiul militar, reluandu-si studiile de Drept; il intalneste pe Eminescu.
- 1871** – studentii romani din Viena fondeaza societatea „Romania juna”, iar Slavici este ales presedinte, D.Popovici Barcianu – secretar, iar Eminescu – bibliotecar.
- 1872** – reintors la Viena, intra in biroul avocatului M. B. Stanescu din Arad, pentru practica.
- 1873** – timp de trei luni este redactor al publicatiei „Gura satului”, ocupand apoi postul de arhivar la Consistorul greco-oriental din Oradea.
- 1874** – trece in Moldova, lucrind pentru putina vreme in redactia ziarului „Curierul”.
- 1875** – se stabileste in Bucuresti, unde functioneaza ca secretar al Comisiei pentru publicarea documentelor Hurmuzachi. Este profesor la liceul Matei Basarab din Bucuresti.
- 1881** – publica volumul „Novele din popor”.

- 1884 – preia conducerea revistei „Tribuna” din Sibiu, pe care o va pastra pana in 1890**
- 1888 – oficialitatea austro-ungara ii intenteaza un proces de presa, fiind condamnat la un an de temnita, pedeapsa pe care o executa la Vaş.**
- 1906 – apare romanul „Mara”**
- 1908 – asigura conducerea ziarului Minerva, la sfarsitul anului urmator; publica volumul „Povesti”**
- 1916 – la intrarea Romaniei in razboi este arestat ca filogerman; este eliberat inainte de tragere a trupelor noastre din Bucuresti**
- 1919 – este din nou arestat, detinut la Vacaresti, unde se intalneste cu I.C. Frimu.**
- 1921 – tipareste „Inchisorile mele”**
- 1924 – publica vol. „Amintiri”**
- 1925 – Ioan Slavici moare la 17 august 1925, la Panciu.**

Aprecieri critice

„Taranii lui Slavicii, adevarati si energici, au intrat biruitori in literatura romaneasca.

Vorba lor putina si apasata,exprimand sentimente,cand darze,cand duioase, dar totdeauna de o mare demnitate umana, chiar si cand erau adusi pe cararile pacatului, dadea nuvelei romanesti o infatisare de realitate dramatica necunoscuta pana atunci.Se vedea intaia oara ca nu e nevoie sa crezi un taran neexistent pentru a te mandri cu dansul, ca se poate trezi interesul si produce consideratia fara a trece cu un pas dincolo de marginile realitatii.”

(Nicolae Iorga)

„ In cele mai importante nuvele, ca si mai tarziu in romanul „Mara”, Slavici se dovedeste fidel metodei sale de creatie realista, oglindind viata societatii transilvanene pe care o cunoaste indeaproape, transmitand nealterata nota specifica vietii satului de peste munti intr-un anumit moment istoric. De aici izvoraste spiritul popular care pulseaza puternic in opera sa; respectand realitatile si pastrand culoarea locala a mediului social descris in aceeasi maniera artistica pe care o vor dovedi marii scriitori ardeleni: George Cosbuc, Octavian Goga, Liviu Rebreanu; Ioan Slavici se dovedeste si in acest sens un deschizator de drum.”

(Domnica Filimon-Stoicescu)

Budulea Taichii

Opera literara „Budulea Taichii” se incadreaza in marile reusite si a fost publicata in iunie-iulie 1880 in revista „Convorbiri literare” si apoi in „Timpul”, dupa ce fusese citita la „Junimea”.

Titlul este porecla pe care i-o dau colegii lui Hutu, de fapt o formula de adresare populara care apartine lui Lepadat Budulea, tatal baiatului.

Autorul povesteste mai multe momente din viata personajului principal, Mihail Budulea sau Hutu, asa cum era cunoscut de cei apropiati, urmarind evolutia acestuia din primii ani de scoala si pana la realizarea sa deplina ca om.

Scrierea aceasta este o opera epica, intrucat autorul isi exprima indirect sentimentele sale de admiratie fata de Hutu, prin intermediul actiunii si al personajelor.

Mai intai, personajul narator si-l aminteste pe Hutu insotindu-l pretutindeni pe tatal lui, cimpoierul din Cocorasti, prezent la toate petrecerile din sat, apoi la scoala in calitate de monitor, ceea ce a lasat o puternica impresie asupra sa.

Desi diferiti ca varsta, intre cei doi se leaga o prietenie sincera si durabila, Hutu devenind model pentru celalalt. Mai tarziu, la indemnul dascalului Claita, Budulea il trimite pe Hutu la scoala in oras, ca sa poata ajunge dascal in sat. Astfel, cei doi baieti ajung colegi de scoala, iar Mihai Budulea starneste prin vointa si ambitia sa, admiratia tuturor camarazilor sai, dar si pe a profesorului Wondracek, care, pentru inceput se aratase totusi reticent. Prietenia dintre cei doi baieti devine mai puternica, pentru ca stau la aceeasi gazda, unde Hutu se dovedeste acelasi copil linistit, calculat, harnic si silitor. Budulea cel batran venea des la oras, spre marea bucurie a copiilor, dar surprinza imensa pentru toti, a fost atunci cand acesta a venit insotit de dascalul Claita si de Buduleasa, nevasta sa, care il parasise pe baiat cand avea abia cinci ani. Reintalnirea dintre mama si fiu ii emotioneaza puternic pe cei prezenti, totul terminandu-se cu lacrimi de regret sau de bucurie.

Prin calitatile sale, Hutu intra si mai mult in gratiile profesorului Wondracek care il foloseste ca un fel de baiat in casa, si il scuteste astfel pe Budulea de multe cheltuieli. Prinzand gustul invataturii, Hutu hotareste sa se preoteasca si isi continua studiile, renuntand la ideea de se face dascal sau profesor. Dupa terminarea scolii de preoti, este numit functionar consistorial, dar nu se multumeste cu atat, mergand sa studieze in strainatate. Desi ar fi putut sa ocupe un loc important in ierarhia bisericeasca, Hutu renunta si la gandul calugariei si se intoarce in sat, spre bucuria dascalului devine protopop si se casatoreste cu Mili, una din fetele lui Claita, avand cu aceasta si un baiat, primul baiat al lui Budulea.

Totodata prin cateva intamplari, dar mai ales prin felul de a fi, de a se manifesta al lui Budulea-tatal, Slavici reuseste sa dea prin aceasta opera literara „o veritabila capodopera umoristica”(Pompiliu Marcea).

Moara cu noroc

„Moara cu noroc”, capodopera a literaturii noastre nuvelistice, a fost publicata in volumul de debut „Novele din popor”, aparut la Bucuresti in 1881.

Nuvela incepe cu un moral izvorat din experienta si intelepciunea batraneasca rostit de catre mama-soacra : „ Omul sa fie multumit cu saracia sa caci, daca-i vorba, nu bogatia, ci linistea colibei tale te face fericit”.Ideea de baza realizata a scriitorului a fost sa demonstreze consecintele setei nestapanite de bani.

Eroul principal, Ghita, este cizmar intr-un sat ardelean si viseaza sa aiba un atelier cu zece-douasprezece calfe. De aceea el ia in arenda hanul de la Moara cu noroc, ca sa-si adunene banii, cu care sa deschida atelierul de cizmarie . El incepe sa stranga capitalul, dar procesul este stingherit de Lica Samadaul, conducatorii porcarilor din zona, personaj primejdios, care-si intinde influenta asupra padurilor de langa Ineu, unde pasc turmele de porci. Lica il sileste pe Ghita sa colaboreze cu el, fiindca altfel il da prada sau il omoara, asa cum a si incercat sa faca intr-o duminica cand nu era lume la han. Ghita ii va da informatii despre miscarea turmelor de porci, ii va schimba banii furati, ii da martori care sa-l acopere in fata justitiei.

Conflictul dintre Ghita si Lica Samadaul are ca punct de inceput banii, dar si pe Ana, sotia lui Ghita. Cand Lica vine la han cu un chimir plin de bani furati, deci cu dovada cu care sa-l duca la streang, Ghita pleaca sa-l aduca pe jandarmul Pinteaa. Lica va profita de situatie si o va seduce pe Ana, iar Lica Samadaul si oamenii lui il vor ucide pe Ghita, apoi vor da foc hanului. Pinteaa va incerca sa-l aresteze pe Lica care va prefera sa se sinucida decat sa se dea pe mana justitiei. Moartea eroilor si incendierea hanului coincide cu o furtuna. Momentul e in noaptea de Pasti, de aceea soacra lui Ghita cu copiii este placata la Inviere si, cand se intoarce, crede ca hanul a fost incendiat de un trasnet.

Din nuvela se desprinde convingerea lui Slavici ca viata fiecarui om se desfasoara conform unui destin, astfel Ghita se intreaba:

„Cine poate scapa de soarta care i-a fost scrisa?” Personajele sunt puternic conturate , Slavici fiind un scriitor realist si obiectiv.

„ Moara cu noroc” trezeste si astazi un viu interes, si prin factura ei , am zice moderna, exprimata prin ritmul sustinut in care se desfasoara actiunea, prin dinamica interioara a personajelor.

Asa dupa cum aprecia criticul literar Pompiliu Marcea: "nuvelele lui Slavici au importanta pentru proza, ca importanta ce a avut-o Eminescu pentru poezie, Caragiale pentru teatru si Creanga pentru povestire".